

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002169

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-06-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Теліпко Наталія Олександрівна

2. Nataliya Telipko

Кваліфікація: 053

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Психологія

Дата захисту: 04-07-2025

Спеціальність за освітою: Психологія

Місце роботи здобувача: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9497

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15, 15.21.45, 15.21.51

Тема дисертації:

1. Психологічні особливості інтуїції у процесі прийняття рішень.
2. Psychological Features of Intuition in the Decision-Making Process.

Реферат:

1. Дисертація присвячено проблемі вивчення та обґрунтування ролі інтуїції у процесі прийнятті рішень. Дослідження фокусується на психологічних особливостях цього феномену та його значенні для підвищення ефективності управлінської діяльності вітчизняних менеджерів в умовах невизначеності та ризику на різних ієрархічних рівнях. Сучасне бізнес-середовище, що відзначається динамізмом та непередбачуваністю, висуває підвищені вимоги до здатності керівників приймати ефективні рішення для забезпечення організаційної стійкості. За умов браку інформації та високих ризиків, традиційні раціонально-аналітичні моделі управління виявляють свою обмеженість. Відтак зростає вага інтуїції як когнітивного ресурсу менеджера, що уможливорює швидку орієнтацію та прийняття рішень на основі інтегрованого досвіду, внутрішніх відчуттів та несвідомої обробки даних, пропонуючи альтернативний шлях реагування на виклики. Було здійснено теоретико-методологічний аналіз підходів, концепцій і поглядів на інтуїцію, охоплюючи її природу як форми пізнання, співвідношення з інтелектом, зв'язок зі свідомим і несвідомим досвідом, афективні аспекти, роль у креативності та науковому пошуку, а також значення у прийнятті рішень в умовах

невизначеності та ризику. Аналіз психологічної літератури дозволив теоретично узагальнити роль інтуїції у розширенні можливостей прийняття рішень у багатьох професійних галузях, включно з управлінською сферою та бізнесом. Це є особливо важливим, оскільки сучасне середовище управлінської діяльності вимагає від менеджерів здатності аналізувати конкурентне оточення, використовувати креативний потенціал особистості та приймати інтуїтивні рішення, що відповідають умовам, які постійно змінюються. У роботі висвітлено сучасні тенденції у розумінні інтуїції: хоча поняття інтуїції поки що не набуло строгого наукового визначення, визнається її важлива роль у відкритті нового, невідомого, ірраціонального та наданні пізнанню нового імпульсу. Інтуїтивність розглядається через поєднання когнітивного, емоційного, мотиваційного, емпіричного та імпліцитного (несвідомого, неявного) компонентів особистості, що формуються під впливом професійної діяльності та індивідуальних психологічних характеристик. Відмічається також зростання суспільного інтересу до тем, пов'язаних з інтуїцією, передчуттями, творчими осяяннями, несвідомим, «шостим чуттям», «бізнес-чуйкою», але водночас і до можливих когнітивних спотворень та помилкових тлумачень психічних реакцій. Розуміння суті феномену інтуїції у психології охоплює широкий спектр підходів, де інтуїція розглядається як одна з основних когніцій, як інтуїтивний розум, або як здатність швидко обробляти інформацію без помітних когнітивних зусиль. Важливо, що у кризових умовах невизначеності та ризику використання інтуїтивних процесів для прийняття рішень може бути корисною та адаптивною стратегією, коли бракує часу на тривалі роздуми. Щодо механізмів інтуїтивного прийняття рішень, зазначається, що за допомогою інтуїції інформація обробляється цілісно. Інтуїтивний підхід збільшує ймовірність розпізнавання прогалин і тенденцій, а також встановлення нових зв'язків між віддаленими елементами, що сприяє генерації інноваційних ідей. У дисертації запропоновано концепцію розвитку інтуїції у процесі прийняття рішень в умовах невизначеності та ризику. Її теоретико-методологічними засадами виступили особистісно-діяльнісний, системний та суб'єктний підходи, концепції інтуїтивного прийняття рішень (зокрема, у менеджменті та бізнесі), а також положення про психологічні особливості особистості та діяльності підприємців, менеджерів і лідерів бізнесу. Концепція спрямована на обґрунтування необхідності модернізації системи управлінської освіти у двох напрямках: 1) формування та розвиток управлінських компетенцій загалом та здатності до інтуїтивного прийняття рішень зокрема; 2) інтеграція інтуїтивного аспекту прийняття рішень у практики психологічного консультування, коучингу та внутрішньо-корпоративного навчання управлінського персоналу. Концептуалізовано поняття «інтуїція у процесі прийняття управлінських рішень» як специфічна управлінська компетентність. Представлено робоче визначення поняття «інтуїція у процесі прийняття рішень» як когнітивна здатність особистості до швидкого, переважно несвідомого осягнення сутності проблеми або ситуації, що ґрунтується на інтегрованому досвіді, емоційному сприйнятті та розпізнаванні тонких, неявно сприйнятих сигналів і зв'язків. Цей процес забезпечує формування безпосереднього розуміння або знання, що виникає без необхідності свідомих міркувань, та спрямовує вибір рішення. Представлено також робоче визначення поняття «інтуїція у процесі прийняття управлінських рішень» як специфічної управлінської компетентності, що полягає у здатності менеджера інтегрувати власний досвід, результати несвідомої обробки інформації та внутрішні відчуття («gut feeling») для формування прогнозів та ухвалення рішень.

2. The dissertation is dedicated to the relevant psychological problem of studying and substantiating the role of intuition in the decision-making process. The research focuses on the psychological characteristics of this phenomenon and its significance for improving the effectiveness of managerial activities of domestic managers under conditions of uncertainty and risk at various hierarchical levels. The modern business environment, characterized by dynamism and unpredictability, places increased demands on managers' ability to make effective decisions to ensure organizational stability. In conditions of information scarcity and high risks, traditional rational-analytical management models reveal their limitations. Consequently, the importance of intuition as a manager's cognitive resource grows, enabling rapid orientation and decision-making based on integrated experience, internal feelings, and unconscious data processing, offering an alternative way to respond to challenges. A theoretical-methodological analysis of various approaches, concepts, and views on intuition was carried out, covering its nature as a form of cognition, its relationship with intellect, its connection with conscious

and unconscious experience, affective aspects, its role in creativity and scientific inquiry, as well as its significance in decision-making under conditions of uncertainty and risk. This analysis of psychological literature allowed for the theoretical generalization of the role of intuition in expanding decision-making capabilities in many professional fields, including the managerial sphere and business. This is particularly important as the modern environment of managerial activity requires managers to be able to analyze the competitive landscape, utilize personal creative potential, and make intuitive decisions that correspond to constantly changing conditions. Based on the analysis of scientific sources, it was established that the researched topic is insufficiently developed in psychological science in general (lacking relevant systematic and practical works) and in management psychology in particular (lacking a clear definition of intuitive processes in management). The review of scientific literature showed that the problem under consideration is currently not fully studied. This is evident both in the general psychological context, where there is a shortage of systematic research and practical developments on this topic, and in the field of management psychology. Specifically, in this area, a clear definition of the essence of intuitive processes in the context of managerial activity has not yet been proposed. This state of affairs reduces the effectiveness of psychological counseling, coaching, and professional training for managers regarding the diagnosis and development of key components of their resource state, such as intuitive problem-solving, adaptability, strategic and critical thinking, tolerance for uncertainty, risk readiness, emotional self-regulation, cognitive and behavioral flexibility, communicative competence, empathy, and leadership potential. The work highlights current trends in understanding intuition: although the concept of intuition has not yet acquired a strict scientific definition, its important role in discovering the new, unknown, irrational, and giving cognition a new impetus is recognized. Intuitiveness is viewed through the combination of cognitive, emotional, motivational, empirical, and implicit (unconscious, tacit) components of personality, formed under the influence of professional activity and individual psychological characteristics. An increase in public interest in topics related to intuition, premonitions, creative insights, the unconscious, the «sixth sense», and «business acumen» is also noted, but simultaneously, interest extends to possible cognitive biases and misinterpretations of mental reactions. Understanding the essence of the phenomenon of intuition in psychology encompasses a wide range of approaches, where intuition is considered as one of the 13 basic cognitions, as an intuitive mind, or as the ability to quickly process information without noticeable cognitive effort. Importantly, in crisis conditions of uncertainty and risk, using intuitive processes for decision-making can be a useful and adaptive strategy when there is insufficient time for lengthy deliberation. Regarding the mechanisms of intuitive decision-making, it is noted that information is processed holistically with the help of intuition. The intuitive approach increases the likelihood of recognizing gaps and trends, as well as establishing new connections between distant elements, which contributes to the generation of innovative ideas.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Теліпко Н.О. Психологічний аспект дослідження інтуїції в процесі прийняття рішень. Психологія та соціальна робота. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова. Вип. 1. Одеса. 2024. С. 284-292.
- Теліпко Н.О. Професійна інтуїція психолога у дистанційній роботі з клієнтами. Габітус. Випуск 61. 2024. С. 87-91.

- Теліпко Н.О. Аналіз інтуїтивного прийняття рішень у різних групах менеджерів: емпіричне дослідження. Наукові записки. Серія: Психологія. Випуск 1(7). 2025. С. 152-158.

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U000260

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чернявська Тетяна Павлівна
2. Tatyana Chernyavska

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8629-1042

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бабчук Олена Григорівна
2. Olena Babchuk

Кваліфікація: к. психол. н., доцент, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5712-909X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, буд. 26, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Асеева Юлія Олександрівна

2. Yuliia Asieieva

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3086-3993

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071079

Місцезнаходження: вул. Преображенська, 8, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кременчуцька Маргарита Костянтинівна

2. Margarita Kremenchutskaaya

Кваліфікація: к. психол. н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8588-1016

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кононенко Оксана Іванівна

2. Oksana Kononenko

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8676-7410

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, буд. 2, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Родіна Наталія Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Родіна Наталія Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лукашук Світлана Борисівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна